

GUCULI—EGZOTIČNI STANOVNICI KARPATA I MEDIJSKA GUCULMANIJA

O STRUČNOM I ZNANSTVENOM POSJETU UKRAJINI (25. KOLOVOZA — 4. RUJNA 2011.)

TE MEĐUNARODNOJ KONFERENCIJI GUCULSKI FENOMEN: ŽIVJETI I STVARATI UMJETNOST KAO I O SUDJELOVANJU LIDIJE BAJUK I ANTUNA BOŽIĆA NA XIX. MEĐUNARODNOM GUCULSKOM FESTIVALU U KOSIVU 27. I 28. KOLOVOZA OVE GODINE NA KOJEMU SU OSVOJILI DRUGO MJESTO

LIDIJA BAJUK, ANTE BODIĆ, ANTUN BOŽIĆ, ANNA ČORAK, RAHELA FRELIH, SUZANA MARJANIĆ, ŽELJKA PALEŠČAK, KATICA SKRLETOVIĆ, JELKA VINCE PALLUA, OREST WILCZYNSKI

Trembita

Lidija Bajuk i Antun Božić

DRUGI ZAVIČAJ

—LIDIJA BAJUK

Zahvaljujući nastojanjima Jevgenija Paščenka, izvanrednog profesora na Katedri za ukrajinski jezik i književnost Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, oko uspostavljanja hrvatsko-ukrajinskih znanstveno-istraživačkih veza, kao i projektu *Sakralna interpretacija krajobraza* Tome Vinščaka s Odsjeka za etnologiju i kulturnu antropologiju zagrebačkog Filozofskog fakulteta, u svibnju ove godine organiziran je posjet hrvatskih stručnjaka i znanstvenika (Lidija Bajuk, Vid Balog, Boris Graljuk, Tibor Komar, Suzana Marjanić, Jevgenij Paščenko, Goran Pavel Šantek, Tomo Vinščak) u zapadnu Ukrajinu, a na poziv ukrajinskog *Bojkivskoga etnološkog društva* na simpoziju *Etnogeneza Hrvata i Ukrajinaca* u Drogobyču i Truskavcu (11. i 12. svibnja) te gostovanje na Institutu za narodoznanstvo u Lavovu.

Nedugo zatim, daljnjim nastojanjima Jevgenija Paščenka i Ljubomyra Sikore, ljubaznoga našeg domaćina i predsjednika *Bojkivskoga etnološkog društva*, uslijedio je novi poziv—u zapadnoukrajinski Kosiv, na Festival Gucula u Kosivu 27. i 28. kolovoza. Hrvatski su etnolozi (Jelka Vince Pallua, Lidija Bajuk i Antun Božić) i folkloristi (Suzana Marjanić), u sklopu *XIX. međunarodnog guculskog festivala*, izlagali na međunarodnoj konferenciji *Guculski fenomen: živjeti i stvarati umjetnost*, uz prijevode apsolventica ukrajinistike (Anna Čorak, Rahela Freljih, Željka Paleščak, Katica Skrletović) zagrebačkoga Filozofskog fakulteta. Radovi hrvatskih predstavnika na konferenciji bit će objavljeni u dvojezičnome, ukrajinsko-hrvatskom zborniku.

U svojstvu hrvatskih etnoglazbenika, Antun Božić i ja smo u programskome glazbenom dijelu vokalno predstavili izbor hrvatskih tradicijskih napjeva, uz instrumentalnu pratnju na gitari i tamburici. Neočekivano i ne znajući da je glazbeno-folklorni festivalski dio natjecateljskog karaktera, prema mišljenju ukrajinske stručne komisije zauzeli smo drugo mjesto.

Nakon trodnevnoga upoznavanja s guculskom etnološkom baštinom (pisanice, sjekirica *bartka*, tkani pokrivači, ples kolomyjka, ljekoviti biljni pripravci, sirevi brynza i vurda itd.), kojoj su u korijenima najvjerojatnije keltska, romanska i slavenska obilježja, autobusom smo se uputili prema Černivcima, u kojima smo obišli veleban Univerzitet i nadasve sadržajan Etnografski regionalni muzej. Sljedeći dan vlakom smo dospjeli u Lavov, ishodišnu točku za trojac Bajuk—Vince Pallua—Marjanić prema samostanima u Unjivu i Pidgorcima, pod stručnim vodstvom grkokatoličkog svećenika Oresta Wilczynskog (Vilčynskog), i ponovno prema Stylskom, lokalitetu koji možda svjedoči postojanje jednog od najvećih utvrđenih gradova Hrvata istočnokarpatškog područja u 9. stoljeću, ovaj put pod nadahnutim, cjelodnevnom stručnim vodstvom dr. sc. Oresta Korčynskog i u organizaciji bračnog para Kateryne i Olega Girnyka, violinistice i grkokatoličkog svećenika, naših novih ukrajinskih prijatelja.

Unatoč zgusnutom programu, Jelka, Suzana i ja sustavno smo obišle gotovo sve lavovske knjižare, vrativši se kući s pozamašnom zapadnoukrajinskom stručnom literaturom na etnografske, etnomuzikološke i mitološke teme, neizostavnom u našim novim stručnim i znanstvenim promišljanjima. Neizvjesna, uporna i strpljiva potraga za izvornom zapadnoukrajinskom tradicijskom glazbom ipak je urodila plodom—u osobnom smo posjedu zanimljivih etnomuzikoloških zvučnih i publikacijskih izdanja.

Važno je spomenuti da smo, zahvaljujući Ministarstvu kulture, koje je konferencijskim predstavnicima financiralo putne troškove, kao i Matici hrvatskoj, Muzičkom informativnom centru i Institutu za etnologiju i folkloristiku—zagrebačkim institucijama koje su ljubaznošću gospode Stjepana Sučića i Davora Merkaša te gospode Anamarije Starčević-Štambuk hrvatskoj stručno-znanstvenoj ekipi priskrbile tridesetak knjiga iz područja hrvatske književnosti, teorije književnosti, (etno)muzikologije i povijesti—potvrdili prethodno uspostavljeno prijateljstvo između Hrvatske i Ukrajine, darujući knjige i odabrane CD-ove kulturnim i znanstvenim institucijama u Kosivu, Institutu za narodoznanstvo u Lavovu i Knjižnici Katoličkoga hodočasničkog središta *Pelegri* kraj Lavova.

NAKON UZBUDLJIVOG OBILASKA STYLJSKOG UZ STRUČNO VODSTVO DR. SC. ORESTA KORČYNSKOG, NAJVEĆEG EKSPERTA ZA TU SLAVENSKU PRIJESTOLNICU KOJA JE U RAZDOBLJU OD 8. DO 11. STOLJEĆA IMALA ČAK 40 000 STANOVNIKA, VIŠE OD KIJEVA U TO DOBA, NIJE NAM ZADNJI DAN PREOSTALO VREMENA ISPITI ZAJEDNIČKU ZDRAVICU KOJA SE PIJE NA SAMOM RASTANKU—ZDRAVICU NA KONJA! (НА КОНЯ!)

I najzad, budući da mi je jedan ukrajinski povjesničar potvrdio galicijsko podrijetlo po očevoj strani, u Ukrajini ću nadalje svesrdno nastojati predstavljati hrvatsku tradicijsku glazbenu etnobaštinu te istraživati njezine sličnosti i eventualne srodnosti s ukrajinskom tradicijskom glazbom, istodobno uspostavljajući trajne osobne, kulturne, stručne i umjetničke kontakte sa zapadnom Ukrajinom. ▣